

ling, er en af dem, som det danske Folk i den senere Tid har skjænket særlig Opmærksomhed, og jeg tør nok sige, at der er Trang til nogen Lov, er det til en Lov, der gaar ud paa at omordne Skolevæsenet i Almindelighed. Jeg vil derfor ønske, at det maa gaa hurtigere, og lettere med Behandlingen af denne Sag, end det er gaaet med flere af de Love, som i foregaaende Samlinger ere blevne indbragte af den høitærede Kultusminister; men jeg maa lige strax tilføje, at jeg ikke vil se mig i Stand til at stemme for Lovforslaget, medmindre det modtager væsentlige Ændringer. Jeg har ligesom den ærede foregaaende Taler store Betænkeligheder ved den Bestemmelse, der findes i den allerførste Paragraf, og hvorefter Skolepligten skulde udvides til det 15de—16de Aar. Jeg skal vel indrømme, at det vilde være gavnligt for mange Børn, om de kunde faae et Aars Undervisning udover den nu fastsatte, og mange af de Forældre, der sidde nogenlunde godt i det, kunde vel ogsaa nok bære den Byrde, som vilde være forbunden dermed; men vi tør heller ikke ved denne Sags Behandling overse, at der er en Del Smaafolk, som have en saadan Betsignelse af Børn, at de vanskelig selv kunne faae en Ste i Fadet, naar de skulle have Mad, og for dem vilde det være en særdeles stor Byrde, hvis de skulde holde deres Børn i Skole et Aar udover den nu fastsatte Tid. Dertil kommer, at flere Børn, allerede før de naae det 14de Aar, ere saaledes kjørte fast i Skolen, at det er gavnligt for dem at komme ud af den jo før jo hellere; idet kan da være, at de, naar de gaa og summe sig lidt i eet eller to Aar, kunne faae Lyst og Trang til fortsat Undervisning og kunne søge hen til en af de saakaldte Folkehøjskoler, forudsat at de have Midler dertil. Det længste, hvortil jeg vilde kunne være med i den i Lovforslaget antydede Retning, er til en Ophævelse af den Bestemmelse i Lovgivningen, hvorefter Børn kunne udskrives af Skolen med det 13de Aar. Jeg ser vel, at dette allerede vilde være en Indskrænkning af Friheden, men jeg erkjender, at det vilde være gavnligt for mange Børn. Det er jo ogsaa kun de færreste Børn, som udskrives med det 13de Aar, og i Reglen er det ogsaa Børn, som vilde have bedst Nytte af et Aars fortsat Undervisning. — I det andet Afsnit af Loven, nemlig § 7, har den høitærede Minister gjort en lille Indrømmelse til Friskolen; men det forekommer rigtignok ogsaa mig, at denne Indrømmelse er for lille. Naar vi skulle ordne denne Sag paa en nogenlunde tilfredsstillende Maade, tror jeg, vi maa drage Lærenes Lønning med ind under Sagens Behandling og Afgjørelse; jeg vilde finde det særdeles heldigt, om vi ved denne Leilighed kunde komme til noget at indskrænke Lærenes faste Lønning imod at yde dem en Del af deres Løn i Skolepenge, der udrebedes af Kommunens Kasse. Det skulde da overlades til Forældrene at sende deres Børn, til hvilken Skole de

wilbe, enten i eller udenfor Kommunen, og hvad enten det var en Statskole eller en Friskole, imod at de samtidig kunde tage et saa stort Beløb af Skolepengene med, som maatte blive bestemt for hvert Barn. Derved vilde man i Virkeligheden give Forældrene en Tilsynsret med Skolen, som de kunde udøve paa en meget virksom Maade, idet de enten kunde forhøre eller nedsatte Lærenes Lønning ved at sende deres Børn til den Lærer, som de ansaa for den dygtigste, og altsaa tage dem bort fra den Lærer, de ikke havde saa megen Tillid til. Paa denne Maade vilde der blive gjort en virkelig Indrømmelse til Friskolen, som jeg tror vil have Noget at betyde. — Hvad angaar Lovens tredje Afsnit, som handler om Fortsættelsesskoler, er jeg fuldstændig enig med den foregaaende ærede Taler. Jeg har ikke Tillid til disse Fortsættelsesskoler, og jeg tror ikke, at der vil udrettes Noget ved dem. Selv, om vi endog vilde se bort fra, at de naturligvis vilde bidrage til at trække Lærerne, er det ganske vist, hvad der ogsaa blev fremhævet af den ærede foregaaende Taler, at det ikke er til at haabe, at de i nogen væsentlig Grad vilde komme den tjenende Klasse til Gode. Vi maa vel erindre, hvorledes Forholdene ere navnlig paa Landet. De Fleste af den tjenende Klasse have udbændigt Arbejde om Dagen; om Aftenen ere de trætte og undertiden vaade, og naar de da komme ind i den lune Stue og have spist deres Mad, have de større Tilbøjelighed til at tage sig en lille Lur end til at gaa den lange Vej til en Skole. Derfor vil vi skulle anvende noget Mere paa Skolevæsenet, tror jeg, at vi mere maa have vor Opmærksomhed henvendt paa Forberedelsesskolerne, og mindre paa Fortsættelsesskoler, hvis man ikke vil kalde de nuværende Folkehøjskoler for Fortsættelsesskoler; jeg skulde ikke have det Mindste imod, at man ydede fattige unge Mennekter et Bidrag, en Understøttelse, for at de kunde komme hen paa en saadan Skole og der modtage et eller to Halvaars Undervisning. — Det fjerde Afsnit handler om Skoleforsømmelser og Skolemulkter; men jeg tror rigtignok, at den høitærede Minister, har været særdeles uheldig med Affattelsen af § 15 deri. Mulkterne skulle jo tjene til at tvinge de Uvillige, Ligegyldige og Sløve, men saaledes som Forslaget her er affattet, vilde de netop virke i modsat Retning. Den, som lader sit Barn forsømme en enkelt Dag i hver Maaned uden nogen lovlig Grund, vil nemlig komme til at betale indtil 3 Mk. om Dagen for de senere Maaned; men den, som vil være beregnende, kan lade sit Barn forsømme hver eneste Dag i den ene Maaned, lade det gaa i Skole den anden Maaned, forsømme hver Dag i den tredje Maaned og saa fremdeles, uden at komme til at betale mere end 6 skj. Dag. Jeg tror, at jeg kun behøver at gjøre opmærksom herpaa, for at det vil ses, at det ikke gaar an at vedtage de her foreslaaede Bestemmelser; de vilde efter min Overbevisning